

Klimat- och näringslivdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr KN2023/02306

Remiss av utkast till förordning om elstöd till konsumenter för november–december 2022

Förvaltningsrätten har synpunkter på såväl utkastet till förordning som på promemorian. Inledningsvis behandlar förvaltningsrätten invändningen mot utkastet till förordning.

Förordningen

1. I likhet med vad som anges i promemorian anser förvaltningsrätten att mål i domstol om rätt till elstöd bör vara okomplicerade att bedöma. Vad som huvudsakligen bör vara tvistefrågan i domstol är storleken av själva förbrukningen som i sig är avgörande för elstödet storlek.

Skrivningen i 4 § om att elstöd ska lämnas för 80 procent av den el som togs ut för förbrukning kan läsas som att det är den faktiska förbrukningen som ska ligga till grund för storleken på beviljat stöd. Samtidigt ska det individuella stödet baseras utifrån mängden el som tagits ut för förbrukning i uttagspunkten enligt uppgift från nätföretagen (6 § 1). Frågan är då om domstolen vid sin prövning kan ta hänsyn till vad en enskild, av en eller annan anledning, visar om att den verkliga förbrukningen varit annan än den förbrukning nätföretagen rapporterat till Försäkringskassan. Förvaltningsrätten uppfattar en viss oklarhet i hur förordningstexten är utformad. Förordningen bör förtydligas i denna del.

2. I regeringens förslag till förordning om elstöd till företag finns i 20 § en bestämmelse som ger Skatteverket möjlighet att förelägga nätföretagen att inkomma med uppgifter. Förvaltningsrätten anser att Försäkringskassan bör ges en motsvarande möjlighet i nu aktuell förordning.

3. I förordningens 13 § anges att i ärenden om rätt till stöd tillämpas inte regeln om kommunikation i 25 § förvaltningslagen (2017:900). I 25 § förvaltningslagen anges att innan en myndighet fattar beslut i ett ärende ska den som är part underrättas om allt material av betydelse för beslutet och ges tillfälle att inom bestämd tid yttra sig över materialet. I samma paragraf

anges att kommunikering med part inte ska ske om det är uppenbart obehövligt.

I promemorian motiveras undantaget från kommunikering i ärenden om rätt till stöd med att ärendena är enkla och att elkunderna snabbt ska få ta del av elstödet. Förvaltningsrätten uppmärksammar dock att alla uppgifter som Försäkringskassan lägger till grund för sitt beslut kommer från nätföretagen. Den föreslagna ordningen innebär att elkonsumenten fråntas möjligheten att lämna uppgifter och synpunkter i ärendet hos Försäkringskassan innan myndigheten fattar beslut om elstöd.

Förvaltningsrätten anser att bestämmelsen i 13 § bör läsas i ljuset av att Försäkringskassans beslut om rätt till stöd är överklagbara till allmän förvaltningsdomstol enligt förordningens 16 §. Att elkonsumenter har möjlighet att överklaga Försäkringskassans beslut om rätt till elstöd bör, enligt förvaltningsrättens mening, innebära att det behövs att Försäkringskassan kommunicerar det material som är av betydelse med elkonsumenten innan myndigheten fattar beslut. Vid en kommunikering med elkonsumenten får Försäkringskassan möjlighet att i förekommande fall ompröva sitt ställningstagande i det enskilda fallet innan beslut i ärendet fattas. Enligt nu föreslagna ordning kommer Försäkringskassan få del av elkonsumentens inställning först i samband med ett eventuellt överklagande av beslutet. För det fall Försäkringskassan ändrar sitt beslut i enlighet med elkonsumentens överklagan kommer ett ärende ändå att initieras i allmän förvaltningsdomstol i enlighet med 46 § förvaltningslagen. Det föreslagna undantaget från kommunikering innebär således att alla invändningar måste ske genom överklagande till domstol.

Förvaltningsrättens slutsats är att tillämpning av 25 § förvaltningslagen i Försäkringskassans handläggning av besluten om rätt till stöd skulle få till effekt att färre antal mål överlämnades till allmänna förvaltningsdomstolar.

Därtill ska även beaktas att konsekvensen av föreslagna förordning medför ett frångående av instansordningsprincipen.

Ett ytterligare argument för att kommunikering med elkonsumenterna enligt 25 § förvaltningslagen bör ske hos Försäkringskassan är att uppgiften om elförbrukning är en sådan uppgift som omfattas av sekretess hos Försäkringskassan enligt 28 kap. 4 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). När uppgifter som är så pass känsliga för den enskilde elkonsumenten lämnas till Försäkringskassan av nätföretagen bör uppgifterna kommuniceras med konsumenten innan samma uppgifter anges i Försäkringskassans beslut.

Promemorian

Vad gäller utkastet till promemoria har förvaltningsrätten följande synpunkter.

4. Domstolens huvudsakliga invändning mot promemorian är att konsekvensanalysen för vilken påverkan det föreslagna systemet får för förvaltningsdomstolarna är alltför svepande och behöver analyseras och bearbetas vidare.

5. Det förhållande att även återkravsärenden kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol har inte berörts i promemorians konsekvensanalys. Återkravsärenden är enligt domstolens erfarenhet betydligt mer tvistiga och därmed också dyrare att handlägga i domstol jämfört med mål om rätt till ersättning. Det kan därför tillkomma ytterligare behov av resurser för att hantera dessa mål framöver.

6. Av promemorian framgår att beslut om elstöd överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. Det finns ingen specifik lagregel som anger att Förvaltningsrätten i Stockholm är rätt domstol att pröva överklagande om rätt till elstöd. I stället är det den allmänna forumbestämmelsen i lagen (1973:289) om allmänna förvaltningsdomstolar som blir tillämplig. I 14 § anges att ett beslut ska överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövas. Denna ordning innebär att samtliga beslut av Försäkringskassan måste prövas inom Förvaltningsrättens i Stockholms domkrets för att domstolen ska bli rätt forum. I annat fall får förvaltningsrätten lämna över mål till rätt domstol.

Vad gäller forum för överklagande av återbetalningsbeslut anges inget i promemorian. Ett förtydligande gällande forum är önskvärt.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Karin Dahlin i samråd med rådmannen Erik Mellstrand

Karin Dahlin
Chefsrådmann

Erik Mellstrand
Rådman